

## הספד לזכרו של פרופ' אלפרד שרמק - יד' כסלו תשס"ט - 11.12.2008

דברים אשר נישאו בהלוויתו של פרופ' אלפרד שרמק על ידי תלמידו וחברו פרופ' אהרן הופמן.  
דברי פרידה בשם המרכז הרפואי רמב"ם, בשם הנהלת בית החולים, בשם מחלקה כירורגית כלי דם  
והשתלות ברמב"ם, בשם חברים רבים ובשמי.

אנו מלווים בדרכו האחרונה את מורנו הדגול פרופ' שרמק אשר נפטר אתמול לאחר שזכה  
לאריכות ימים ושנים. על פרופ' שרמק אפשר לומר ללא כל הסתייגות את מאמר חז"ל הידוע – חבל על  
דאבדין ולא משתכחין. אנחנו תלמידיו ומוקיריו בוודאי לא נשכח אותו לעולם.  
פרופ' שרמק היה אחד מגדולי הכירורגים בארץ, אחד מעמודי התווך של המרכז הרפואי רמב"ם  
במשך עשרות שנים, רופא דגול, מורה ומחנך לדורות של רופאים, ואישיות יוצאת דופן. לי אישית היה  
פרופ' שרמק מנטור צמוד אשר ליווה אותי לכל אורך חיי המקצועיים עד השבוע האחרון לחייו.  
תחילה אתאר את מורשתו הכירורגית של פרופ' שרמק, אך ראשית מעט על ההיסטוריה האישית שלו  
כפי שהצלחתי ללמוד מפיו של פרופ' שרמק עצמו, ומפיה של נעמי בתו.  
פרופ' שרמק נולד לפני 91 שנה ב- 10/07/1917 בצ'כיה. הוא סיים בגרות ב- 1936 והחל ללמוד  
בביה"ס לרפואה בפראג, אך תחילת מלחמת העולם השנייה ופלישת גרמניה לחבל הסודטים קטעה את  
למודי הרפואה שלו. ב- 1939 הוא נמלט מזרחה עם משפחתו, הגיע למחנה עבודה רוסי בהרי אוראל  
ומשם, בתלאות רבות, התגלגל לסמרקנד שבמרכז אסיה, שם נאלץ להתקיים בתחבולות הישרדות.  
עם סיום מלחמת העולם השנייה שב בשנת 1946 לעיר הולדתו טשין, ובעזרת מוסדות "עליה ב' " הגיע  
לווינה - שם זכה לסיים את לימודי הרפואה ולקבל דיפלומה בשנת 1950. בשנה זו עלה ארצה באוניה  
"גלילה" ומיד עם הגיעו התקבל לעבודה בבי"ח רמב"ם, במחלקה הכירורגית אצל פרופ' דוד ארליך ז"ל.  
כפי שהיה מקובל בשנות החמישים עסק פרופ' שרמק בכל מגוון תחומי הכירורגיה אשר מאוחר  
יותר נפרדו למקצועות ספציפיים. הוא התעניין באופן מיוחד בתחום החדש של כירורגית כלי הדם,  
תחום אשר החל להציג הצלחות בשנים אלו שלאחר מלחמת העולם השנייה (להזכיר כדוגמא שניתוח  
הקרטיס הראשון בעולם בוצע בשנת 1951 ע"י Sir Charles Rob). כבר בשנת 1955 הוא החל בניסיונות  
לניתוחי כלי דם תוך שימוש בשתלי כלי דם מאדם- הומוגרפטים- אותם שמר בתמיסות מיוחדות, בצע  
ליופיליזציה שלהם בעזרת משאבת ואקום, וכאשר זה צלח אף השתיל כלי דם כאלה בחולים. כפי שהוא  
סיפר לי מזיכרונו המרשים, החולה הראשון היה גבר עם מפרצת אאורטלית בקוטר 9 ס"מ שנותח –  
ושרד זמן רב !!.

בנוסף לפיתוח ניתוחים עסק פרופ' שרמק גם בפיתוח נושא האנגיוגרפיה, שהייתה אז בחיתוליה ובוצעה תחילה ע"י הכירורגים ולא ע"י הרדיולוגים. בשנים 1956-1957 הוא פיתח מערכת מאולתרת לבצוע אאורטוגרפיה טרנס לומברית עם מחט ענקית תוצרת בית. פעולה זו הייתה כה נועזת ונחשבה אז כמסוכנת, עד כי מנהל מחלקת הרנטגן שלא רצה להיות מעורב בזה, עזב את שטח ביה"ח כדי לא להיות נוכח באירוע של האאורטוגרפיה הראשונה.

בשנות החמישים היה פרופ' שרמק חלוץ ונחשון בתחומים רבים בכירורגיה והיה אולי הראשון לבצע את ניתוחי הקרוטיס בארץ. כמו כן עסק בטרואומה של כלי הדם, אמבוליות לעורקים, טראומה לורידים ועוד. רק כדי להדגים לכם כמה היה תחום זה בחיתוליו בשנים אלה אספר כי ההשקות בכלי הדם בוצעו עדיין בחוטי משי מושחלים בקופי מחטים ישרות, כפי שבצע הכירורג הגדול Carrel בתחילת המאה העשרים.

בנוסף לפיתוח נושא הכירורגיה של כלי הדם השתתף פרופ' שרמק בפיתוח נושא חשוב נוסף, והוא תחום השתלות האיברים, יחד עם פרופ' ארליך, פרופ' אורי בתר, פרופ' דן לוי, פרופ' עמי ברזילי ואחרים. ככל הידוע צוות זה של ביה"ח רמב"ם ביצע את השתלת הכליה הראשונה בישראל בשנת 1966. הם גם פרסמו מניסיונם במיטב העיתונים בעולם - לדוגמא מאמר חשוב בעיתון ה- Lancet ב-1975 כאשר פרופ' שרמק הוא המחבר הראשון.

במשך השנים הרבות שלו בכירורגיה זכה פרופ' שרמק לפתח ולעסוק בניתוחים שעלו לגדולה בזמנם אך בהמשך נזנחו כמו סימפטקטומיה ליתר לחץ-דם, ג'י'נוואילאוסטמיה להשמנת יתר, ועוד. תודות לתכונות הסקרנות המדעית שלו וההקפדה על דיוק ואמינות, הצליח פרופ' שרמק גם במחקר קליני במקביל לקריירה הכירורגית שלו, לדוגמא עם פרופ' ברנט - מנהל מחקר הקרוטיס הגדול - NASCET. בנוסף לעבודה הקלינית האינטנסיבית, החידושים, המחקר והפרסומים המדעיים, הייתה לפרופ' שרמק מודעות גבוהה לחינוך ולהוראה - למתמחים, למשתלמים ולסטודנטים. לי אישית זכור כי בהיותי במחלקה בשנת הסטאז' ב-1977, לפני כ-30 שנה, בהיותי בתורנות לילה במחלקה כירורגית ב', החליטו הבכירים, ד"ר יעקב פרבשטיין, פרופ' יגאל קס וד"ר שלמה טורם כי הגיע זמני ואני אבצע את הניתוח הראשון שלי - כריתת תוספתן מודלק. פרופ' שרמק עצמו, שהיה כבר לא צעיר, לא ויתר על ההזדמנות להוראה של סטאז' וירד בשעה שתיים אחר חצות, אחרי יום עבודה מפרך, לעזור לי בניתוחי הראשון. גם רופאים אחרים זכו להוראה מעולה ובמסירות כזו.

פרופ' שרמק זכה לגדל דורות של תלמידים ממשיכי דרכו בתחומים שונים ומגוונים, ביניהם פרופ' משה חשמונאי, ד"ר ראובן קריסטל, ד"ר יעקב פרבשטיין, ד"ר בולקיאר משה, ד"ר אהובה אנגל, ד"ר שלמה איסרליש, ד"ר שלמה טורם, פרופ' יגאל קס, פרופ' אהרון הופמן, ד"ר רוני כרמלי, ובהמשך

ד"ר אמיר אלעמי, ד"ר דורון נוימן, ד"ר עמי פישמן, ועוד ועוד. כל אחד מהתלמידים זכה להצלחה בתחומו תודות לבסיס החינוכי המוצק שקיבל מפרופ' שרמק.

תיאור מקרה קליני נדיר בו טיפל פרופ' שרמק של Aorto-Caval Fistula בחולה עם מפרצת אאורטלית, תרם רבות לפיתוח תחום המחקר הבסיסי שלי עצמי, כמוכן בעידודו של פרופ' שרמק. זה החל בפיתוח מודל מחקרי דומה בחיות מעבדה גדולות ובשלב מאוחר יותר גם בחיות מעבדה קטנות. מחקר פורה זה החל בפקולטה לרפואה של הטכניון, ונמשך לאחר מכן במכוני הבריאות הלאומיים של ארה"ב (NIH), ונחל הצלחה רבה ופרסומים מדעיים רבים. מחקר זה תרם רבות להבנת המנגנונים המעורבים בשינויים ובתוצאות הכלייתיות והקרדיווסקולריות של תפוקת לב גבוהה ואי ספיקת לב. פרופ' שרמק ידע גם ליהנות מדי פעם ולעסוק בנושאים נוספים מחוץ לרפואה. הוא היה ממייסדי אגוד הסקי הישראלי ועד לפני שנים ספורות הקפיד לעסוק בסקי בכל שנה בחורף. הוא גם אהב מוסיקה קלאסית, תרבות ואמנות, והקפיד ללכת ולשמוע קונצרטים באופן סדיר.

בקריירה העשירה שלו התברך פרופ' שרמק במשפחה תומכת ועוזרת, ובראש וראשונה אשתו מונה ז"ל אותה לא נשכח, ותיבדל לחיים ארוכים בתו נעמי, חתנו הנאמן עוזי, ונכדיו.

כל מי שהכיר את פרופ' שרמק אישית לא יתפלא לשמוע כי עד השבוע האחרון, למרות 91 שנותיו, ולמרות כל תלאותיו לאחרונה, המשיך פרופ' שרמק לעבוד במחלקתנו בהתנדבות באופן פעיל, הוא השתתף בישיבות קליניות ומדעיות, והוא תרם מהידע הנרחב שלו ומניסיונו העצום למחלקתנו.

פרופ' שרמק, מורי ורבי הדגול, חבל שאינך יכול לראות את כל האורחים הרבים שבאו לכאן לכבודך היום. כולם בוודאי מעריכים ומוקירים אותך על פועלך רב השנים, ואולי למעלה מזה, כולם גם אוהבים אותך.

אתה תחסר לכולם. יהי זכרך ברוך.